

РЕШЕНИЕ

№ 20329

гр. София, 08.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 45 СЪСТАВ, в публично заседание на седми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Г.К.Г.

при участието на секретаря С.К.З.

като разгледа докладваното от Г.К.Г. Гражданско дело № 20231110101499 по описа за 2023 година

Производството е образувано по предявени от В. В. срещу Т. С. обективно кумулативно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 240, ал.1 и чл. 86, ал.1 от ЗЗД за сумата в размер на 7000,00 лева, представляваща дадена от ищцата на ответницата сума по договор за заем от 24.01.2018г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба в съда – 10.01.2023г. до окончателно изплащане на вземането, сумата в размер на 1538,99 лева, представляваща мораторна лихва, начислена върху главницата, за периода от 01.11.2020г. до 10.01.2023г. съединени при условията на евентуалност с иск с правно основание чл. 59 от ЗЗД, за сумата в размер на 7000,00 лева, представляваща сума с която ответницата неоснователно се е обогатила за сметка на ищцата, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба в

съда – 10.01.2023г. до окончателно изплащане на вземането

В исковата молба се твърди, че на 29.01.2010 г. ответницата издала запис на заповед, с който се задължила да заплати на ищцата сумата в размер на 10 000 лева без срок за предявяване. Въз основа на менителничния ефект ищцата като поемател не предявила записа на заповед в срока за предявяване. Сочи, че ответницата заплатила задължението си само частично - до размера на сумата от 3000 лева, като отказала да заплати остатъка. С оглед изложеното за ищцата бил налице правен интерес от предявяване на иск, тъй като търпяла вреда от невъзможността да реализира менителничните си имуществени права. Ето защо моли съда да постанови решение, с което да уважи предявените искове. Процесуалният и представител в о.с.з. уточнява, че процесната сума е дадена на ответника по договор за заем, като при условията на евентуалност моли съда да осъди ответника да заплати на ищцата процесната сума, като дадена без основание, и с която ответника се е обогатил за сметка на ищеца. Претендира направените по делото разноски.

Ответникът в срока по чл. 131 от ГПК е подал отговор на исковата молба. Оспорва валидността на представения запис на заповед. Твърди, че не е произвела менителничния си ефект. Не отговаряли на истината твърденията на ищцата, че получавала суми от ответника само чрез

Изипей, посочва, че е предавала суми на ищцата и на ръка, поради което вземането „било приключило“.

В съдебно заседание ищецът В. В. В., редовно призован не се явява, представлява се от адвокат Попов, който поддържа исковата молба и моли за уважаване на исковете

Ответникът Т. Р. С., редовно призован в съдебно заседание, представлява се от адвокат С., която поддържа становище за неоснователност на исковете и моли за отхвърлянето им.

Съдът, след като обсъди доводите на страните, събраните по делото писмени и гласни доказателствата на основание чл. 235, ал.2 от ГПК, и по свое вътрешно убеждение, съгласно чл. 12 от ГПК, намира от фактическа и правна страна следното:

По така предявения като главен иск с правно основание 240, ал.1 от ЗЗД, в доказателствена тежест на ищеца бе да докаже наличие на заемно правоотношение с ответника, че реално е предала на ответника заемната сума в общ размер от 10 000 лева, изискуемост на вземането.

Твърденията на ищцата е че е предала процесната сума на ответницата в заем в общ размер от 10 000 лева. До м.11.2022г. С. заплатила от общата сума, сумата в размер на 3000 лева, като останала незаплатена сумата от 7000,00 лева. Ответницата и подписала запис на заповед, която имала характер на разписка. Не уговорили срок за

окончателно връщане на сумата, тъй като били в приятелски отношения.

По делото е приета Запис на заповед, издадена на 24.01.2018г. от Т. С., като издател в полза на поемателя В. В., за сумата в размер на 10 000 лева. В Запис на заповед не е посочен падеж за заплащане на сумата.

Изслушаната по делото съдебно почеркова експертиза установява, че подписът, положен под запис на заповед, находяща се на л.5 по делото е положен от лицето Т. Р. С.. Също така установява, че ръкописният текст в Запис на заповед е изписан от лицето Т. Р. С..

По делото е допуснато събиране на гласни доказателствени средства, чрез разпит на свидетеля В.Р., дългогодишен познайник на ищцата В показанията си той възпроизвежда, че не познава лично ответниците, но е редовно е слушал за нея. Именно той посъветвал В. ответницата да и подпише запис на заповед. Когато я посетил ищцата му казала „ние вече подписахме“. С. започнала да връща сумите, включително, чрез *****. Чувал много пъти ищцата да провежда разговор със С. по телефон, и да си иска парите, като първоначално С. обещавала в бъдеще да върне парите, като през 2022г. казала „гледай си работата, пари няма да ти дам“.

По установеното по делото съдът на първо място приема, че приетата по делото запис на заповед е нищожна,

тъй като не съдържа един от основните реквизити по чл. 535, т.2 от ТЗ. В запис на заповед не е налично безусловно обещания за задължаване за плащане. При нищожен запис на заповед, ищецът твърди, че въпреки недействителността на менителническия ефект, записната заповед има характер на разписка и доказва предаване на сумата и задължение за връщането ѝ/за плащане. По въпроса за правната същност на разписката като документ обективизиращ предаване, когато характер на разписка е нередовен или недействителен запис на заповед е налице установена практика на ВКС. Изяснен е въпросът кои са релевантните признаци на една разписка издадена за да се удостовери получаването на парична сума. Спрямо недействителен „запис на заповед“ тези признаци са същите и при спор съдът изследва наличието им, включително в документи като процесния. Щом в издадения, но нередовен „запис на заповед“ отсъства изявление за предаване и получаване на паричната сума, той не е разписка, какъвто ще е тогава, когато има изявления в тази насока. В Решение № 78/17.07.2009г. по т. д. № 29/09 г. ВКС, ТК, I отд. е изтъкнато, че нередовният или недействителен запис на заповед има характер на разписка, доказваща изпълнение, само в определени хипотези и в зависимост от порока на ценната книга, като не във всички случаи такъв запис на заповед се конвертира в разписка и се ползва с доказателствена сила за съществуването на заемни

отношения между издателя и поемателя. Съобразява се, че менителницата може да съдържа и други вписвания, отнасящи се до каузални правоотношения между издателя и поемателя и/или до извършена помежду им размяна на пари. Запис на заповед би могъл да има доказателствено значение за съществуването на каузално отношение или на разписка за изпълнение ако недействителността произтича от чл. 535, т.2 от ТЗ, да не се ползва с доказателствена сила за конкретно изявление на страната, посочена за издател – 535, т.7 от ТЗ, или да материализира единствено изявление за плащане - при наличието на друг порок на съдържанието. Извън цитираните хипотези доказването на основанието за поетото обещание за плащане, или за предоставяне на сумата на издателя, следва да се осъществи с други доказателствени средства, извън представения документ. Доказването следва да е пълно и главно (реш. № 22/2015 г. по гр. д № 2979/2014 г. IV Г. О и реш. № 24/2013 г. по т. д № 998/2011 г. ТК). В решение № 21/15.03.2012 г. по т. д. № 1144/2010 г. на I т. о на ВКС е даден отрицателен отговор на въпроса дали при липса на други доказателства за сключен договор за заем, обезпечен със запис на заповед, записът може да послужи като доказателство за сключването на договора и за предаване в заем на отразената в текста му парична сума от поемателя, на издателя. Съгласно посоченото в Решение № 52/22.05.2009 г. по т. д. № 695/08 г. ВКС, ТК, I отд. Е посочено, че не може да се презюмира, че предаването на

суми от едно лице на друго става на основание на договор за заем. В практиката на ВКС е дадено разрешение на въпроса и за хипотези, при които в запис на заповед не се съдържат реквизитите по чл. 535 от ТЗ, като е материализирано единствено изявление за плащане, но липсва основание за поемане на задължение, както и признание, че паричната сума е получена. В този случай записът на заповед е индиция за водени преговори, ако е въведено твърдение за определени договорни отношения. Индицията поначало не подкрепя извод за заемно правоотношение. Установяването на твърденията за неизпълнен договор за заем следва да се осъществяват с други доказателствени средства, извън представения документ (реш. № 78/2009 г. по т. д № 29/09, I Т. О и реш. № 21/2010 г. т. д. № 1144 по описа за 2010 г. I Т. О на ВКС).

В случая съдът не кредитира показанията на свидетеля Раковски, в частта, в която той твърди, че знае, че заемната сума е предадена, доколкото кредитирането им в тази част би било в нарушение на чл. 164, ал.1, т.3 от ГПК, а свидетелят бе допуснат за разпит за установяване на обстоятелства, различни от доказване на обстоятелството, че процесната сума е предадена.

По горните правни трактовки, съдът намира така предявеният като главен иск за неоснователен. Съдът намира, че ищецът не установи, предаването на заемната сума в сочения общ размер от 10 000 лева, като сума дадена

по договор за заем. Доколкото порока в записна заповед касае безусловното обещание на ответниците да заплати сочената за заемна сума от ищцата, и това и изявление не с ползва с доказателствена сила относно предаването на сумата и поемане на задължение за връщането ѝ, то при това положение в доказателствена тежест на ищеца бе да установи, че сумата е предадена и то като заемна такава. Въпреки, че по делото се установи, че нищожната запис на заповед е подписана от ответницата не може да се приеме, че в документа е обективизирано и задължение за плащане, доколкото такова ще е налице само когато в записа на заповед не е посочено основание и е поето безусловно обещание за плащане, тоест за връщане на сумата, каквото в случая не е налице, и записната заповед не съдържа реквизитите по чл. 535 от ТЗ, което я прави недействителна. Въпреки, установеното, че подписа положен под запис на заповед е на ответницата, в последната липсва основание на поетото задължение, както и признание, че паричната сума е получена и то в сочения размер. В тази връзка следва да се вземат в предвид и възраженията на ответницата, които действително съдът отчете, че са противоречиви, тя твърди плащания, но не и основание за това, както и основното, че е изплатено задължението, но ищцата не е издавала разписки. В записната заповед не е посочен и падеж, свързан с изискуемостта на вземането. По изложеното съдът намира, че доказването на основанието за поетото обещание за

плащане или за предоставяне на сумата на издателя, следва да се осъществи с други доказателствени средства, извън представения документ /запис на заповед/, който няма характер на разписка по смисъла чл. 77, ал.1 от ЗЗД. Такова доказване не бе проведено от ищеца, поради което съдът намира, че главният иск следва да бъде отхвърлен.

При отхвърляне на иска по чл. 240, ал.1 от ГПК на отхвърляне подлежи и акцесорния такъв с правно основание чл. 86 от ЗЗД.

При отхвърляне на главния иск, съдът следва да разгледа и евентуално предявения такъв с право основание чл. 59 от ЗЗД. Този иск също подлежи на отхвърляне, доколкото за да бъде уважен ищецът следваше да установи, че сума пари в размер на процесната е предадена на ответника при липса на основание, с което той неоснователно се е обогатил за сметка на ищеца, връзка /конекситет/ между обедняването и обогатяване. По делото не се установи безспорно предаване на процесната сума, за да коментира съда по същество доказаност на останалите предпоставки за уважаване на иска. Както бе посочено по - горе записната заповед не доказва предаване на сумата.

При този изход на спора и на основание чл. 78, ал.3 от ГПК, право на разноски се поражда в полза на ответника. Такива не се претендират от ответника, поради и което съда не дължи произнасяне в тази връзка.

Така мотивиран, съдът:

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от В. В. В., ЕГН ***** срещу Т. Р. С. ЕГН ***** обективно кумулативно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 240, ал.1 и чл. 86, ал.1 от ЗЗД, за сумата в размер на 7000,00 лева представляваща дадена от ищцата на ответницата сума по договор за заем от 24.01.2018г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба в съда – 10.01.2023г. до окончателно изплащане на вземането, сумата в размер на 1538,99 лева, представляваща мораторна лихва, начислена върху главницата, за периода от 01.11.2020г. до 10.01.2023г., както и съединения при условията на евентуалност иск, предявен от В. В. В. срещу Т. Р. С. с правно основание чл. 59 от ЗЗД, за сумата в размер на 7000,00 лева, представляваща сума с която ответницата неоснователно се е обогатила за сметка на ищцата, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба в съда – 10.01.2023г. до окончателно изплащане на вземането.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от съобщаването на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____